

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Bácsbodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Hirdetések árszabás szerint TELEFON 14 SZ.	Főszerkesztő ZSUPANSZKY LYUBOMIR Főmunkatársak KISS GYULA	Felelős szerkesztő BERKOVITS MÁRK BERCSÉNYI JÓZSEF	Megjelen vasárnap Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyed évre 2 K
--	--	--	--

Farsang és jótékonyosság.

Hogy ilyen váratlanul beköszöntött a tél: a pauperismusnak még nagyobb sebei mutatkoznak. Szívet marcangoló nyomornak kétségbeesett hangjait halljuk s a szegénylős szegénység panasztalan kétségbeesését látjuk s valóban nem volna szívünk, ha észrevétlenül és előkelően elsurranánk mellette. Ezt a téli nyomorúságot hatóságilag szegényüggé kinevezni s azt akarni, hogy a hatóság ezer tennivalója között a szegénység minden sebére tegyen gyógyírt, vakmerő követelés és a társadalom kötelességének könyörtelen elhárítása. Még ott is, ahol a szegényügynek külön hatósági szerve van, — még ott is belátták, hogy a hatósági uton konstatált szegénység épen azokra nem akad, akik a szegénységet szégyenlik, akik tehát a segélyre legértékesebbek és egyuttal legjobban rászorultak, — ellenben a hatóságilag konstatált szegénynek nagy része üzletszerű szegénység, a sebével reklamirózó dologtalanságnak, vagy aljas szenvedélyeknek hódoló hűhözója a hangos és követelő koldus, akit nem a balsors ismertetett meg a „paupertas“-szal, hanem a dologtalan élet. És még ők is, ahol meg lenne a mód, hogy a hatóság az okokba

betekintszen, ott is érzékenyebb szerve kell bizni a jótékonyaságot: a társadalomra. És mivel Jókai szerint az emberiség jobb és szebb fele a — nő, — erre a jobbra, erre a szebbre járul a szegénység, a nyomor sebeinek bekötözése. Nagy tapintatot, sok gyöngédséget kíván ez, tehát épen azokat a lelki kiválóságokat, amelyekkel a nő, még ha a férfi esetleg nagyobb intellektussal rendelkezik is, — jobban meg van áldva.

Szabad-e szóvá tenni, hogy a jótékonyaság filléreit régi szokás szerint a farsangi táncmultságokkal kötik össze. Mindegy nekem, ha bárhol tesz az ember jót, csak tegyen. És annyira besavanyodott az élet kegyetlen küzdelmeibe az ember, hogy nem is farsangol. Örülnünk kell, ha egy vigalom sikerül, mert kiragadja az embert a napi munka és gondok taposó malmából s csak az a kár, hogy az eszeveszett fényűzés következtében sokra igen keserű — katzenjamer következik. Őszintébb lenne a heje-huja, ha az emberek egyszerűbbek lennének. De hát a Herceg mesebeli királykisasszonya szerint: ne kívánjunk az emberektől — lehetlenségeket.

Más lapra tartozik az a kérdés, hogy a jótékony célú multságokból mennyire tudjuk a pauperismus sebeit gyógyítani? Az országban van 15000

község csak hárommal szorozva a farsangtáji vigalmak számát, 45000 alkalmát kapjuk a jótékony adózásnak. Mi jut ebből a jótékonyaságra? A választ olvasóinkra bizzuk. Mi legföljebb kimondjuk a mindenki ajkán lebegő igazságot, hogy a jótékony célú multságok maguk a célra nézve kedves formájú hazugságok, mert tisztelet a kivételnek, de ezek legtöbbször a jótékony cél nem merit.

Ingatag alap is egy béli jövedelemből orvosolni akarni valamely sebet a nyomornak? A szegényüggel nemesebben és állandóan kell törődnie a társadalomnak. Meg kell nyerni a társadalomnak egységes jövedésére osztály, vallás és nyelvi különbség nélkül azoknak a nemes szíveit, akik széttárgolva és épen ezért gyakorta efemer hatással a pauperismus sebeit kötöztetik. Kétségkívül elsősorban az kell, hogy a város vezetőjének érdeklődését nyerje meg ez a cikk, melyet a szegényügyünk rendezésének meleg szándéka hat át.

Bács-Bodrog vármegyei jegyzői együleti ügyek:

A vármegyei jegyzői egyület választmánya e hó 2-án Szabadkán több fontos és karunkat érdeklő ügyben látogatott gyűlést tartott.

Jön a víz!

Irtva Farkas Emőd

Korhadt, vén szomorufűz törzsén ült az aggastyán.

Vártalakit, vagy rettegve gondolt valamire, mert sovány, beesett, pergamen arcán ideges remegés futott végig s gyakran egész testében összerándult. Nem messze tőle a Duna hőmpölygette zugva kavargó, sárga hulláma. A folyó medre kiszélesedett. A parti kavicsok fölött tajtékos habok verődtek össze, dobálva, harapdálva egymást, majd szerető gyöngédséggel egymásba omolva. A szél egyre harsogóbb riadással pattogtatta szilajul suhogtatott korbácsát. A hullámok felrohantak, mint domboldalra a riadozó gyermekesereg, majd ismét lefutottak mély völgyeket hasítva a folyam ágyában.

A víz szemlátomást nőtt, habos taraja duzzadt, szélesedett s majd mint egy óriási kigyó nyújtózott ki, majd mint egy hernyó huzódott össze. A lankás part kiálló kavicsait, beiszapolt sziklaköveit egymásután nyelte el a növekvő áradat.

Az aggastyán szeme mozdulatlanul tapadt rá, pupillája kitágult s olyan tűz villant föl benne, mint az esőtől vert pásztortűz.

Iszonyu kín és keserű vád hörgött a hangjában. A Duna felé szaladt, de hirtelen megállt és riadtan hátrált. Lábai remegtek,

mint a meghajtott paripáé. Arcán vörös lázfoltok ütöttek ki, aminek a szegélye sárga volt és szemében a düh és félelem birkóztak egymással.

Néhány pillanatig mozdulatlanul állott, majd nyers, állati üvöltéssel fordult meg és Lacháza felé rohant. Lábai meg-megrogytak. A melle besüppedt, a válla előre bukott, de lihegve, fújva, fuldokolva rohant tovább. Mikor az első házakhoz ért, megfogódzott egy akácfa törzsében és levegő után kapkodva harsogta:

— Jön a víz!

Iszonyat és rettegés nyöszörgött ebben a fuldokló kiáltásban.

Az emberek szánakozó részvétellel mondták:

— Igazán jön, András bácsi?

— Jön, jön, a tulajdon két szememmel láttam, mentsétek meg gyermekeiteket.

Aztán eleresztette az akácfa törzsét és tovább rohant.

Igy mondták el az ő történetét.

— A neve Balogh András, — 1876 febr. 26-ika szomorú emlékü napja Lacházának. Reggel megindult a jégzajlás a Dunán. Délután két óraker megtorlódtott a jég s estére már hatalmas jégtáblákat sodort felénk az ár. A nép fátylát gyújtott, a férfiak csónakokba ültek és csákyákkal tördelték a jeget. Majd a gátakat erősítették meg. De az áradat percről-percre nőtt, a gátakat összezúzta és elsodorta. Egész éjjel kongott

a vészharang és pörgött a dob. A nép sirva jajveszékelve menekült a magasabban fekvő helyekre. Az ár féktelen erővel tört városunkra. Hatalmas hegyi zuhatagok dörgésével rohant keresztül az utcákon. Három oldalról nyomult a városba. A temető felőli városrészben, ahol a szegényebb nép lakik, ölmagasan harsogtak a hullámok. A város északi oldalán magányosan állott egy kis ház. Egy beteges özvegy ember lakott benne két kis árvával. Senki sem tudta, hogy hová lettek; a mentők nem mertek odáig hatolni a dereglyékkal. Hajnalban észrevettük, — mondja az elbeszélő — hogy a ház meginog és dűledezni kezd. A házat minden oldalról széles jégtáblák törték, ostromolták. Néha akkorát recsesent, mintha rájuk omlott volna. A falak már erősen ingadoztak. Tudtuk, hogy a viskó bármely pillanatban összedőlhet. A nők kezüket tördelve zokogták:

— Jaj, a két kis árva!

— De egyszerre csak a tömeg komor arcán átszillant a remény szivárványa. A beteg Balogh András lóháton jelent meg a bedőlő kapu helyén. Sárga volt, mintha ravatalról kelt volna föl. Két kis gyermekét ölébe szorítva, egyetlen lovára bízta a maga és kicsinyei életét. A sovány gebe fölstezte a fejét és prüszögve, fújva uszott az árral. A szegény ló feje néha fáradtan bukott le. Balogh András ilyenkor lábaival megszorította, biztatón szölt hozzá és a sovány

A többek között meglelt találva az alap, melylyel a segédjegyzők nyugdíjgénye a jegyzői nyugdíj szabályzatban rendezhető és beilleszthető.

Rumbach Mihály.

Bácsordas községe e hó 1-én szép és meghatározó ünnep keretében lelkesen ülte meg jegyzőjének 25 éves szolgálati jubileumát.

Erre a napra ünnepi díszítéssel megáldott szép községe. Meglátszott ez már a község apraján, nagyján, a házakról lengő zászlókról, a tarka utcai élénkségről, a díszben felvonuló testületek sokaságán; a község házában pedig sűrű tömegekben sorakoztak, mellükön nemzeti színű kokárdákkal a községi képviselők és a községi előljárók. A vidékről is mendsűrűbben vonultak fel a jegyző tisztelői, barátai, rokonai, akik a szűk község házában és a jegyzői lakot is egészen ellepték.

10 órakor megszólaltak a mozsarak és a harangok hívó hangjaira felvonult az a lelkes ünneplő tömeg, az ünneplő és Szemző Károly járási főszolgabíróval az élén, a tűzoltók és a hadastyánegylet sorfala között hálaadó Istentiszteletre, melyen Dupp Bálint segédlelkész celebrált.

A templomban ottan láttuk a járás jegyzői karát, élén Szemző Károly főszolgabíróval, a vármegyei jegyzőegylet kiküldött elnökkel, a községi képviselőtestületet, a községi előljáróságot, számos idegent, a hód-sági járásbírókat és ügyvédi kart, több testületet, a tanítói kart, az árvizmentesítő társulatot, amelyek a lakossággal együtt az Istenháza szorongásig megtöltötték.

Az Istentisztelet befejeztével a tulajdonképeni ünnepély a község háza tanácstermében folyt le, ahol a járási főszolgabíró pont 11 órakor lelkes és meleg szavakkal megnyitotta a diszközgyűlést, kellően méltatván ezen nap kiváló jelentőségét. Majd az ötös bizottság kiküldését javasolta a községbíró elnöklete alatt az ünneplőt, aki lelkes eljenzések között csakhamar előttünk állott, ahol főbírója nemes, szép szavakban kiemelte kiváló érdemeit és melegen üdvözölte ezen nevezetes nap évfordulóján. Ezután dr. Véber községi orvos magyarul költői szép szavakban méltatta az ünneplő nagy sikereit és üdvözölte őt, a községi képviselőtestületet. — Kiss Gyula a vmegyei jegyzői egylet elnöke pedig lelkesen a vármegyei jegyzői kar nevében, amelynek az ünneplő ügy is mint választmányi tagja, mindig hű, odaadó és egyik legbuzgóbb tagja volt és végül a község megbízásából németül Greessel Károly tanító egy szép és igen formás

állat megint tovább uszott. Lábat véresre hasogatták az éles szegélyű jégtáblák. Egyszer már el is merült a feje. A gazda sörényéhez kapott, de ekkor a fiacskája kiesett az öléből. Az asszonyok dermesztő sikoltásban törtek ki. Bennünk, férfiakban is megdermedt a vér.

— És mi történt a fiacskával?

— Egy jégtáblára bukott. Ez volt a szerencséje. Apja lehajolt és ölébe kapta. És néhány örökkévalóságnak tetsző pillanat múlva észrevettük, hogy a ló már a földön gázol. Közeledett a temető széléhez, amely magasabban feküdt.

— Szóval megmenekültek!

— Uram, — tolytatta az orvos, — nincs fogalma arról, milyen örömjongás támadt erre. Mindenki ellefedte, hogy háza összedült, vagyona, jószága elpusztult. A tanító felütötte a zsolnárkönyvet és az egész gyülekezet szent áhitattal dicsérte az Urat.

De hát akkor miért borult el a Balogh András lelke?

A kiállott szörnyű izgalmaktól. Mikor derglyével érte mentünk, sirva ölelte, csókolta kis didergő gyermekét.

— Ne sirassa a házat András gazda, adjon hálát az Istennek, hogy megmenekült, próbáltam vigasztalni.

Balogh vararosan nézett rám és meg-rázkodva hebegte:

— Jön a víz!

beszédben. Az ünneplő mélyen meghatva volt csak képes a sok szívélyes szavakra válaszolni és a meleg ovációt keresetlen szép szavakban köszönte meg. Ezekután a vendégek nagy része átvonult az ünneplő vendégszerelő házába, ahol izletes reggeli várta a vendégeket dúsan terített asztaloknál.

Délután 1 órakor 150 terítékű banketten vettek részt az ünneplők a községi nagyvendéglőben, ahol az izletes magyaros ételek, jó bor és jó zene csakhamar felvillanyozták a lelkes kedélyeket. Szép, szellemes és kedélyes felköszöntőkben sem volt hiánya, a melyeket a járási főszolgabíró a királyra elmondott nagyhatású beszédével megindított.

Az ünneplőre klaszikus tömörséggel és nagy hatással mondott szép köszöntőt Hiel Lipót vajszkai körjegyző, németül Greessel Károly és humoros jókedvvel Keresztény Gyula járásbíró.

Nagy hatással üdvözölte a járás népszerű főbíráját Dr. Faller Alajos, aki szellemes sziporkáival több ízben csak fokozta a derűs hangulatot, főleg akkor, midőn a bácsordasiak mesebeli szörnyét szellemes humorral örök időkre elparentálta a jó bácsordasiak legnagyobb örömeire. Igen szépen beszéltek még Berecz Károly, mint az árviztársulat elnöke, Dr. Wéber a vármegyére, Dupp Bálint lelkész a községi jegyzőkre; a járási jegyzői kar nevében pedig Kézsmárki Géza és Tripolszki Béla és még számosan.

Ezen szép beszédek alatt domborodtak csak ki valójában az ünneplőnek 25 év alatt szerzett kiváló érdemei községének közgazdasági és kulturális fejlődése szempontjából. Községe ez idő alatt nemcsak megcsinosodott, hanem hihetetlen mérvben meg is gazdagodott; leveztelve lettek rengeteg belvizei, rendezve lett a község háztartása, számos iskola létesült, nagyarányú önkéntes tűzoltótestület alakult, ugyszintén több más gazdasági és kulturális egyesület, amelyek mind fejlesztik a lakosság hazafias érzeit.

A jól sikerült banketet egy még sikerültebb műkedvelői előadás és táncestély fejezte be, ahol a községbeliek és a vidékiek feltűnő nagy számban vettek részt és így a kedélyes multság tiszta jövedelme tekintélyes összeget juttatott a jegyzők „Erzsébet árvaházá"-nak.

HIREK

Eljegyzés. Tüske Máté tataházi földbíró, eljegyezte Borovánszky Iréne tataházi tanítónőt, néhai Borovánszky Gyula, volt kulai községi jegyzőnek kedves leányát.

Áthelyezés. Bajszai Vojnits István főispán Pavlovits Fedor tb. főszolgabíró közszolgálat érdekéből az apatini főszolgabíróshoz helyezte át.

A temesvári m. kir. posta és távirda igazgatóság az ó- és ujsziváci postamesteri állásra Lux Katalin ósziváci lakost nevezte ki.

Halálozás. Kislégi Nagy Károly kulai kereskedő és baromfitenyésztő, január 29-én hosszú betegség után elhalt. Ravatalára a Kulai Kereskedők Egyesülete — melynek az elhunyt tagja volt — koszorút helyezett és testületileg vett részt a temetésen. A gyászoló család az alábbi gyászjelentést adta ki:

Özv. kislégi Nagy Károlyné szül. Krakszner Mária, ugy gyermekei: Gábor, Károly és László, valamint özv. kislégi Nagy Jánosné anyósa, kislégi Nagy László sógora, és a nagyszámu rokonság nevében, fájdalommas szívvel jelenti, hogy felejtethetlen hön szeretett férje, jó édesatyja, fiu és testvér kislégi Nagy Károly január 29-én reggel 7 órakor, hosszú szenvedés után, életének 52-ik és boldog házasságának 28-ik évében jobblétre szenderült. A megboldogult földi maradványai január 30-án d.u. fél 4 órakor fognak a gyászházban a r. kath. egyházszerződés szerinti beszenteltetni és a temetőben a családi sírboltba örök nyugalomra helyezni. Lele üdvéért az engesztelő szentmise-áldozat január 30-án reggel 8 órakor fog a rk. plebánia templomban a Mindenhatóknak bemutattni. Kula, 1912 január 29. Béke hamvaira!

A kulai ipartestület febr. 11-én, s ha nem lenne határozatképes, február 18-án d.u. 2 órakor tartja rendes évi közgyűlését. Ugyancsak 18-án tartja egyleti bálját is a Hungariában.

Manhold Pál, volt kulai aljegyző m. hó 29-én hosszú szenvedés után elhunyt Baján.

Eljegyzés. König György kántortanító és Penc Mariska ovónő jegyesek Szépligetén.

Kula község képviselőtestülete január 29-én rendkívüli közgyűlést tartott következő tárgysorozattal:

1) Néhai dr. Kniessel F.-féle ház megvétele jegyzőilakul, ezzel kapcsolatban a megkötött adásvevési szerződés bemutatása jóváhagyás végett és a vételhez szükséges kölcsönösszeg megszavazása. — A dr. Kniessel F.-féle ház 35000 K vételár mellett jegyzőilakul örök áron megvétellett.

2) Körmöci L.-netől utca részére kihalított földterületre vonatkozó szerződés jóváhagyására bemutatattik. — Körmöci L.-netől utca részére szükséges földterület megvétele egyelőre levétetik a napirendről.

3) A községi iskolában alkalmazandó tanító javadalmazásának megállapítása és az iskola részére ideiglenesen bérbevett helyiségre vonatkozó szerződés bemutatása jóváhagyás végett. — Béla-pusztai tanító évi javadalmazása 1000 K készpénz, szabadlakás és kert használatban állapított meg.

4) A vmegyei törvényhatósági bizottságnak véghatározata a járási rendőr-felügyelő és a községi rendőrség fizetése felemelése tárgyában. — A járási rendőrfelügyelő és a községi rendőrség fizetésfelemelés iránti kérelme ismételt elutasított.

5) A vmegyei törvényhatósági bizottságnak véghatározata a körállatorvos fizetésének felemelése tárgyában. — A körállatorvos fizetését megállapító vmegyei véghatározat megfeleltetett.

6) Manhold Pálné kérelme férje kegydíjának folyósítása iránt. — Manholdné kegydíj iránti kérelmével elutasított, de férje temetési költségére 100 K utalványoztatott ki.

7) Az előfogatási szolgálat bérbeadására vonatkozó árlejtési jegyzőkönyv és szerződés bemutatása jóváhagyás végett. — Az 1912 évre 7500 K bérösszeg mellett megkötött előfogatási szerződés tudomásul vétetett és jóváhagyott.

Tanárválasztás. Dr. Petényi Gyula okl. középisk. tanárt, Petényi József zombori tanító fiát, a szabadkai főgimnáziumhoz m. hó 30-án tanárrá választották.

Gyászír. Völgyi (Hering) József adótiszt, aki 7-8 év előtt a kulai adóhivatalnál is működött, hosszas szenvedés után egy budapesti sanatóriumban elhunyt 34 éves korában. Özvegyet és két árvát hagy hátra.

Elfogott katonaszökevény. Kurina Károly topolyai illetőségű 86. gy. e. katona, a ki már 6 éve szolgál, mert közben többször volt szökés miatt elzárva, újból megszökött ezredétől. A topolyai csendőrség elfogta.

Pacsér község képviselőtestülete január 30-án aljegyzővé Balassy Mihály kishegyesi őrnököt és községi II-od őrnököt Vajda Samut választotta.

A Kulai Iparosdalárda f. hó 2-án rendezett jelmezes farsangi estélye a legkedélyesebb hangulatban a reggeli órákig tartott. Jelmezben voltak: Juhász Albert (öreg csősz) Schlarp Terka (ördög) Hahn József (oláh nő) Imhof Anna (bohóc) Jurszik József (boszorkány) ifj. Jakob Ferenc (magyarlegény) Schlemender Rózsa és Cétényi József (török pár) Bertron Verona (magyar menyecske) Fuchs Magda (német menyecske) Neszt Irén (cukrázleány) Égető Ilonka (kertészleány) Plész Erzsébet (virág). — Felülfizetni szivesek voltak: Halász János 5 K, Égető Ilonka virágeladásból 4 K, Dr. Kurcz Henrik 4 K, Trebitscher Károly, Gergelyi József, Belyánszky István, Varga Károly, Wighart Ede, Kugler Béla 2-2 K, dr. Stolcz, Dochnál Mátás, Deutscher Vilmos, Rapp Ferenc, Scherer Károly, Franc Fülöp, Nagy János tűzér, Landenberger, Vigchert, dr. Rack, Rónai Márton, Stadlman, Mátéfy, Knefely G., Dévai 1-1 K, Jurszik József, Meidlinger, Stojsits, Polich Péter 50-50 K.

A vallás és közoktatásügyi miniszter a tanfelügyelőségek útján elrendelte, hogy az 1912. évtől kezdve minden állami, községi, társulati és magán elemi népiskolában minden évben a tanfelügyelő által meghatározandó külön nap szenteltesse kizárólag arra a célra, hogy az alkohol káros hatásai az iskolák növendékeivel behatóan megismertessenek. A jelzett iskolák tanítóinak a tanév végén jelentést kell tenniük ebbeli munkásságukról s az elért eredményről a tanfelügyelőséghez, hogy ez beszámolhasson a miniszternek.

Dunai halászati társulat. A Duna folyamnak Bácsbodrog vármegye területére eső szakaszán gyakorolható halászat céljából szükséges dunai halászati társulat alakuló közgyűlésének megtartására határnapul a vármegyei alispán február 12-nek délelőtti 9 óráját tűzte ki Palánka községéhez.

Tanoncok öröme. Egy felfolyamodás folytán a kereskedelmi miniszter kimondta, hogy a tanoncok részére felszabadulás esetén ipariszkolai bizonyítvány díjmentesen adandó ki, azért fizetni nem kell. Mint a rendelet mondja, ez már régebben is megvolt, de úgy látszik, nem vették tudomásul. (Kereskedelmi min. 254639/911 sz. r.)

Gyógyíthatatlan betegségnek tartották évszázadok óta az Epilepsziát. E régi hit azonban lassanként megdőlt, különösen mióta legújában bebizonyult, hogy a rádiummal való kezelés az Epilepszia elien is csodálatos gyógyító hatást fejt ki. Dr. Szabó B. Sándor speciálista orvos, ki az epilepszia gyógyítása terén már eddig is kiváló hírnévre tett szert az által, hogy a rádiumban rejlő gyógyító erőt az epilepszia gyógyítására is felhasználja, e kombinált módszerrel a baj gyökeresebb gyógyítását teszi lehetővé, mit a gyógyult esetek nagy száma bizonyít. Gyógyulást keresők felvilágosításért Dr. Szabó Sándor rendelő intézetéhez (Bpest, V. Nagykörút utca 18) forduljanak.

Az ujság (hírlap) jegyzék a hirdető lexikonja. A hirdető közönség csak nagy pénzáldozatok árán, de akkor is bizonytalan eredménnyel hirdethet, ha nincs egy megbízható nevmutatója, hogyan, mikor és hol kell hirdetni, hogy a kívánt célt hirdetésével elérje. Eme régi tapasztalat indította Dukas M. utódai (Augenfeld Miksa és Lessner Imre) hirdetői vállalatát már régen, hogy a hirdetőknél kényelmére egy teljesen megbízható, teljes és értékes utmutatókkal ellátott hírlapjegyzékkel szolgáljanak, mely kívánatra minden hirdetőnek ingyen és bérmentesen megküldetik. Kapható: Wien I. ker. Wollzeile 9. sz. alatt. A jegyzék értékes és az általános gazdasági politikát tárgyaló előszóval jelent meg. Mielőtt hirdetni óhajt, kérje egy levelező-lapon, hivatkozva lapunkra.

Óvakodjunk orosz kevert és orosz csíra képtelen répamagvak forgalomba hozatalától és vásárlásától. Megbízható répamagvakban ezidén nagy hiány állott be és ezért igen sok orosz eredetű répamag kerül eladásra, Bisenzi, sőt Quedlinburgi cégektől is. A gazdasági egyesület állást foglalt ez ellen és a gazdákat nagy károk ellen megóvándó, nemkülönben az állattartás és állattenyésztés érdekében kijelentette, hogy ama magkereskedők és viszontelárúsítók, kik répamagot, akár a faj, akár a származás hamis megnevezése alatt adnak el, csalást és büntetendő cselekményt követnek el. Egyszersmint felkérte a gazdasági egyesület a többi testvéregyesületet is, hogy eme határozatához csatlakozzanak és a gazdák közönséget a leghatásosabb módon óvják attól, hogy kétes eredetű, avagy csiraképtelen és vegyes orosz-répa magvakat vegyenek.

Gőzmosó, fehérnemű és vegytisztító intézet

Kula (a szolgabíróság mellett)

Elfogad tisztításra mindenféle férfi és női fehérneműt, felsőruhát, függőnyt, keztyűt, ágyneműt, csipkét, asztalterítőt, szelvényt, stb.

Hány hírlap és folyóirat van Magyarországon? Magyarországot a sajtó Eldorádójának szokták nevezni. És valóban meg is érdemli ezt a nevet, mert igen sok, legalább aránylag igen sok, sajtótermék jelenik meg Magyarországon. Az első hírlap ezelőtt 132 évvel jelent meg: Rát Mátyas Hirmondója volt, amely 1780 január elsején indult meg, Pozsonyban. Budapesten 1788 október 8-án jelent meg először magyar ujság: a Magyar Merkurius. Ötven évvel ezelőtt 1861-ben mindössze 52 hírlap és folyóirat jelent meg hazánkban. A kiegyezés után természetesen felszokott a számuk és 1867-től, midőn 80 lap jelent meg, 1868-ig megkétszereződött a számuk s 1868-ban már több mint 140 lap jelent meg. Az ezret 1897-ben hagytuk el, amely évben 1100 hírlapot és folyóiratot adtak ki nálunk. A legtöbb hírlap 1906-ban jelent meg, amikor 2292 volt a számuk. Attól kezdve dacára a látszólagos fejlődésnek, lejjebb száll a számuk. 1909-ben 2056 jelent meg, 1910-ben pedig csak 1680. Magyar nyelvű politikai napilap van Budapesten 27, a vidéken 80, politikai hetilap Budapesten 26, a vidéken 69, vegyes tartalmú képes hetilap tíz jelenik meg a fővárosban. Vallás, tanügyi és ifjúsági lap van Budapesten 29, a vidéken 30, irodalmi jellegű a fővárosban 6 és a vidéken ugyanannyi. Humorisztikus lap megjelenik Budapesten 95, a vidéken 11, szaklap Budapesten 286, a vidéken 81. Nem politikai vegyestartalmú hírlap van az egész országban 258, Budapesten ellenben csak 9. Hivatalos lap megjelenik a fővárosban 25, a vidéken 58. Hirdetési lap 5 van az országban, ezek közül 4 Bpsten, alkalmi lap 32, (10 Bpsten) és vegyes melléklet adnak ki Bpsten 53-at, a vidéken 9-et. Összesen van magyar nyelvű hírlap Bpsten 518, a vidéken 625, Magyarországon tehát 1143. Idegen nyelven 202 hírlap jelenik meg hazánkban. Legtöbb természetesen német, horvát nyelvű ujság nem jelenik meg, a társországoktól eltekintve. Szerb lap van 15, román 27, tót 16, orosz 2, olasz 5. Van egy francia, egy angol, két héber és egy latin.

Az ószivácsi temetkezési egyesület f. hó 11-én tartja XXVII. rendes közgyűlését.

Január 31-én tartotta a kulai kath. munkásegylet farsangi bálját a Dochnál-vendéglőben, mely igen látogatott volt. A könyvtár javára felülfizettek: Kersch Mihály, Knefely Nándor 5-5 k, Szegő 4.40, Pótz Gy. 3 k, Jung M. Emrich A. ifju Kovács S. ifj. Smidutz J. Löwy, Dévai, Urnauer I. 2-2 kor. Mai B. Krausz J. Lenz A. Imhof J. Treuer bád. Emrich J. Heine Gy. Herr Gy. Gärtner M. ifj. Lenc J. ifj. Zimmerman bíró, Krieg, Brandt, Hahn J. Horn F. Blantz J. 1.40-1.40 k, Kleiner Gy-ne, Imhof M. Jurszik J. Sauzer A. NN. 1-1 k, Hofman F. 1.20 k, Ruyer P. 60 f, Dochnál J. Vilmos és Andr. Schumacher J. Kichler Fl. Krist J. Schmidt J. Fejős M. Kopschütz J. Kolb J. Heim Gy. Lenhart J. Rittner K. Kolb János, Juhász J. Fürstner Illés, Gerich L. Swendner, Gantner Fl. ifj. Lenhart J. id. Schmidt J. ifj. Tili M. Gantner V. Kvintusz J. Szepl M. Klingvart Gy. Plechl M. Blanc M. Klár F. és Istv. Vajandt U. Glässer, Tenzinger M. Plechl A. Braun M. Alexander J. Huppert M. Müller L. ifj. Fischer P. Schram I. Dochnál J. és Vajandt J. 40-40 f, Kiefer H. 30 f, mely jótékony adományokért ez uton mond köszönetet az egyesület elnöke.

A szabadkai kosárgyár rt. kimondta a felszámolást, beleértve a taksonyi, gyöngyösi, kecskeméti, szépfalusi és apatini fióktelepeit is.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik felejthetetlen férjem illetve édes atyánk elhunytával fájalmunkát részvétükkel enyhíteni igyekeztek, valamint a Kereskedők Egyesületének a ravatalra helyezett koszorúért és a temetésen való részvételért fogadják ez uton hálás köszönetünket

Özv. Kislegi Nagy Károlyné és gyermekei

Autogén forrasztási

munkákra valamint törött géprészek azonnali kijavítására ajánlkozik

POlich és VARGA eke és mezőgazdas. gépműhelye

KULA vasútállomással szemben

Országos érdeklődés

a tanítók gyógyfürdője és üdülőtelepe iránt.

Megbízható helyről vesszük híret, hogy a tanítók, alapítás alatt álló, társadalmi gyógyfürdője, üdülő és gyermek nyaralótelepe iránt, az egész ország területén nap-nap után igen meleg érdeklődés, általános támogatás nyilvánul meg.

Székelyudvarhely város képviselő testülete midőn nagyobb mennyiségű részvényt jegyzett, meleg hangu átiratban kereste meg Magyarországon összes városainak és nagyobb községeinek képviselő testületét: a tanítók fürdőjének részvények jegyzésével való támogatása érdekében. A Tanítóegyesületek Országos Szövetsége külön felhívásban ajánlja támogatásra a tanítóknak, ezen alapítást; az Udvarhelyvármegyei Tanítóegylet lelkes elhatározása alapján, erejéhez mért tömeges részvény jegyzés után, kérésrel járult a vallás és közoktatásügyi miniszterhez, hogy a szervezendő gyermek nyaraló telep javára engedélyezzen az ország összes népiskoláiban gyűjtést. Az ország különböző vidékein lelkes tanítók részvény jegyzésre és további pártolásra szervezik az egész helyi társadalmat. Bankok ajánlják fellegmesszebb menő támogatásukat, hitel és fogyasztási szövetkezetek sietnek részvény-jegyzéseikkel bebizonyítani, hogy a tanítóknak nemcsak üzleti munkásságát kívánják, de közérdekű ügyeiknek támogatásánál is ott vannak. De nincsen egyetlen foglalkozású kör, melyből az emberek ne a legmelegebb érdeklődéssel szemlélnék és támogatnák ezen, a köz javára és végtelen nagy hasznára megalkotni tervezett társadalmi zóna fürdő és üdülő telep ügyét.

Magyarország osszitanítósságának, tanulóifjúságának és az egész társadalomnak használatára és gyógyulására megteremteni egy teljesen modern berendezésű s e mellett olcsó zóna árszabású, az évnek minden részében használat, illetve szezon alatt álló hideg, meleg és gőzfürdővel kapcsolatos gyógyfürdőt a Székelyudvarhely határában levő Szejka fürdőn; a felnőttek és gyermekek üdülő és nyaraló telepét a kitünő levegőjű, ivó és fürdői gyógyborvízű nagybaczoni (Erdővidék) Uzonka fürdőn a kijelölt cél, melynek szervezése a tervezett részvénytársasági alapon már ez idő szerint is biztosítva lévén, igen sokan az építendő magánvilla telkek után érdeklődnek és tesznek előjegyzéseket.

A tanítók társadalmi fürdője és üdülőtelepe az egész hazai közönség és gyermek sereg közegészség ügyét kívánja hathatósan szolgálni zóna rendszerrel, miért is azt az egész közönségnek meleg pártolására a kibocsátott részvényeinek jegyzésével való támogatására a legmelegebben ajánljuk.

A részvénytársaság szervezési munkálatait Gyerkos Mihály ig. tanító Székelyudvarhely végzi, aki bármilyen irányú tájékoztatói készséggel megad és prospektust küld.

A Kulai Artézifürdőben a gőzfürdő vasárnap, hétfő, szerda, csütörtök, és szombaton férfiak; kedden és pénteken nők számára, nyitva reggel 6-12-ig, d.u. 1-6-ig. Kádifürdő naponta férfiak és nők számára.

291 sz. 1912

Pályázati hirdetés.

Torzsa községben üresedésben levő **I. segédjegyzői** állásra pályázatot hirdetek.

Az állás járadalmazását havi előleges részletekben fizetendő évi 1500.— K készpénzfizetés képezi, melyből 500.— K ezidőszerint törvényhatósági jóvágyást igényel.

Felhívom a pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **február 15-ig** annál is inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe vételni nem fognak.

Kula, 1912 január 26.

GUTWEIN tb. szolgabíró

1-2

Közgazdaság

Egy új vető gép.

Annai újabb és újabb vető géppel jön a gépipar a gazdaközönség elé, hogy ugyan-csak járatos ember legyen az, aki a legjobbat, a legmegfelelőbbet kiválasztani tudja. Újabbban a magyar államvasutak vezér-ügynöksége hozott forgalomba egy Record II. nevű olyan gépet, amely a maggal egyidejűleg a műtrágyát is ugyanazon sorba fekteti s ezáltal megtakarítja a műtrágyáknak külön való kiszórási költségét, másrészt sokkalta kevesebb műtrágyát használ fel mintha az szórva alkalmaztatott volna.

Azok a kísérletek, amelyek a műtrágya szóró és sorbavető géppel eddig végeztek, igen kedvező eredménnyel jártak, s mindenütt ott, ahol alkalmazták, nagy termés többleteket értek el. Így különösen Erdélyben használják a gépet kiterjedten, s mindenütt olyan jelentések érkeznek, hogy segélyével 3-4 q termés többleteket értek el kat. holdanként.

Ezen vető géphez csak a szuperfoszfát alkalmas műtrágya, mint amely gyorsan oldódik, s így ha a maggal egyidejűleg lett sorba fektetve, az ott lévő nedvességtől azonnal oldatba kerül, s a csíra táplálására felhasználva, a növényzetet erőteljes fejlődésnek indítja. A Record II. vető géppel 80-100 kgr műtrágyát szokásos kiszórni kat. holdanként, tehát jóformán csak fél annyit, mint amennyit szórva műtrágyázásnál alkalmazni szoktunk.

Kétségtelen, hogy ilyen csekély mennyiségű műtrágya sorbavetésénél az alkalmazott műtrágya hatását már az első évben teljesen kifejti, a második évi utóhatásra nem marad semmi miként a szórva műtrágyázásnál.

Az a gazda tehát, aki Record II. vető gépet használ, ha nagy eredményeket akar elérni, minden magot ezen géppel és műtrágyával vet, s nem műtrágyáz tehát csak minden második évben, miként azt a szórva műtrágyázásnál teszi, hanem egy és ugyanazon talajon is minden évben Record II.-vel és műtrágyával veti el magvait.

Hogyan fokozhatjuk a zab termés átlagait.

A zab régi idők óta mindig mostoha gyermeke volt a gazdának.

Rendszerint a legsoványabb, kiszarolt földbe vetik, olyanba, amelyben a buza vagy rozs nem terem meg. Ez az oka azután, hogy a zab országos átlagban is rendkívül silány termést ad, holott a mai magas zab árak mellett érdemes volna egy kissé arra törekedni, hogy nagyobb terméseket érhesünk el vele. A zab ára ma csaknem kétszer akkora mint ezelőtt tíz évvel volt, számottevő tehát a jövedelem többlet, ha csak néhány mázsával is terem többet kat. holdanként. Nem lehet azonban ezért azt tanácsolni, hogy a zabot vessük a buza helyére, vagy pláne istálló trágyába, de ha már istálló trágyára nem futja, adjunk neki műtrágyát.

Az országos növénytermelési kísérleti állomás 1908-ban és 1909-ben számos zab műtrágyázási kísérletet végzett az ország különböző pontjain, amelyek mindannyia haszonnal záródott, s az alkalmazott műtrágya a legtöbbnél igen jelentékeny termés többletet eredményezett. Akárhány helyen a 200 kg. szuperfoszfát alkalmazására ugyanannyi, sőt annál jóval nagyobb volt a termés többlet kat. holdanként. Így Pusztaváralján, Nógrádmegyében nem kevesebb mint 481 kg-al, ott pedig, ahol pedig a kat. holdan-

ként 200 kg. szuperfoszfát alkalmazása mellett még 50 kg. chilisalétromot is szórta rá a már kikelt vetésre, ott a termés többlete még nagyobbak voltak, 3-4-500 kg, sőt ugyancsak Pusztaváralján 579 kg-al termelt több a műtrágyázott föld mint a trágyázatlan. Ennek következtében a műtrágyázás haszna 20-30-40-50 korona, sőt annál is több volt kat. holdanként.

E szerint tehát ha zab alá kat. holdanként 150-200 kg. szuperfoszfátot alkalmazunk, már jóval nagyobb termésre számíthatunk biztosan, mint e nélkül, s még jobban fokozódik a termés, ha későbbben a már kikelt zabvetésre kat. holdanként 50 kg. chilisalétromot szórunk ki.

Tapasztalták ez alkalommal, hogy az alkalmazott műtrágyák nemcsak nagyobb termést eredményeztek, de a zab érését is siettette úgy az egymagában alkalmazott szuperfoszfát, mint még fokozottabb mértékben az együttesen alkalmazott szuperfoszfát és chilisalétrom. A műtrágyázott zabot többnyire egy héttel előbb lehet aratni, mint a trágyázatlan, aminek nagy előnye az, hogy a zab aratása a többi gabonafélék aratásától nem marad annyira vissza.

A megjelölt kísérletek tehát azt bizonyítják, hogy a műtrágyák minden tekintetben jó hatással vannak a zab termésre, annak termését nagy mértékben fokozzák, miért is mindenkinek tanácsolhatom, hogy a mai magas zab árak mellett alkalmazzan műtrágyákat annyival is inkább, mert a szuperfoszfátnak métermázsánkénti ára körülbelül csak félfannyi mint amennyi a zabé, s így 100 %-os haszonnal lehet azt alkalmazni.

BISCHOF FERENC Alapítva 1894

szabó üzletében Kulán

méret szerint készülnek

ÖLTÖNYÖK

1667 sz. 911

Pályázati hirdetmény.

Leköszönés folytán megüresedett községi **rendőri** állásra — amelylyel havi utólagos 600 K évi készpénzfizetés jár — ezennel pályázat hirdetnek **1912 február 20-ig.**

Egyenruhát és felszerelést a község adja.

Sztapár, 1912 január 23.

Milits Szvetozár
jegyző

Tomity Gyura
bíró

ifj. **ÁBEL JÓZSEF KULA**

SMOKING öltönyök
A hálai időnyire, remek szabású

Az őszi időnyiből maradt szivarkából divat-öltönyök a beszerzési áron állni

ANGOLSZABÓSÁG

KÖHÖGÉS

rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RÉTHY-féle pemetefü-cukorkáknál

Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánpótlás van.

Az eredetinek minden darabján rajta van a RÉTHY név.

1 doboz ára 60 fill. Mindenütt kapható.

Nyomatott Berkovits Márk laptulajdonos, villamüzemű könyvnyomdájában, Kulán

*A legegészségesebb
kávéital
20 év óta*

**Kathreiner
Kneipp
malátakávéja.**

*Valódi
kávé-pótlék!*

*Kathreiner
szerencsét hoz a hárra.*

Pongrácz A. Sándor
— úriszabó, Kulán

344 sz. 1912

Pályázati hirdetmény.

Zsablya községben a **rendőrcsetői** állás megüresedvén melyre ezennel pályázat hirdetnek.

Javadalmazás évi 800 K, mely utólagos havi részletekben közpéztárból fizetetik ki, ruházat s teljes felszerelés.

A kellően felszerelt kérvények **f. évi március 1-ig** alólirott előjárásánál nyújtandók be.

Zsablya, 1912. január 31-én.

Előjáróság

**Stein Ignác szoba- és
címfestő, Kulán**

Halász tanító úr házával szemben

Legújabb rajzokkal szívesen szolgál

BPESTEN	GABONAÁRAK	KULÁN
Buza — 11.89	Buza — 11.—	
Zab — 9.94	Zab — 9.—	
Tengeri — 8.92	Tengeri — 8.—	

Szivarkapapir és
szivarkahüvely

**ABADIE
PARIS**

Minden tőzsdében kapható

Sárcipők

leányok és fiúk részére
párja 1.60 K

ifj. Kovács J.I.-nél Kula